

KOMUNIKAT SARP-u

ORGAN STOWARZYSZENIA ARCHITEKTÓW R. P.
WYCHODZI W PIERWSZEJ POŁOWIE KAŻDEGO MIESIĄCA
W A R S Z A W A, ul. C Z A C K I E G O 3-5 · T E L E F O N 6-52-15

LUTY 1935

N_o 6

I-sze W A L N E Z E B R A N I E STOWARZYSZENIA ARCHITEKTÓW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sprawozdanie z Walnego Zebrania Stowarzyszenia Architektów Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyło się w dn. 30 czerwca i 1 lipca 1934 r. w Warszawie, w lokalu SARP, przy ulicy Czackiego 3/5.

Obecni:

TYMCZASOWY ZARZĄD GŁÓWNY SARP.

koledzy: Kazimierz Tolłoczko — Prezes, Piotr Kwiek — Wiceprezes, Eugenjusz Piotrowski — Sekretarz Generalny, Maksymilian Goldberg — Skarbnik, Tadeusz Jankowski i Józef Jankowski — Członkowie Tymczasowego Zarządu Głównego.

DELEGACI:

1. Oddział Warszawski, koledzy: Stanisław Brukalski, Romuald Gutt, Piotr Kwiek, Romuald Miller, Czesław Przybylski, Roman Piotrowski, Adam Paprocki, Józef Szanajca, Gustaw Trzciniński.
2. Oddział Częstochowski, koledzy: Leon Mońkowski, Erwin Wieczorek.
3. Oddział Gdyński, kolega Jan Stefanowicz.
4. Oddział Katowicki, koledzy: Lech Niemojewski, Tadeusz Michejda.
5. Oddział Krakowski, koledzy: Zbigniew Oleś, Jerzy Struszkiewicz.
6. Oddział Lwowski, kolega Marjan Kossowski.
7. Oddział Łódzki, koledzy: Henryk Gromski, Radosław Hans.
8. Oddział Łucki, kol. Władysław Stachoń.
9. Oddział Poznański, kolega Marjan Andrzejewski.

10. Oddział Toruński, kol.: Kazimierz Sylwestrowicz, Janusz Witwicki.

11. Oddział Wileński, kol. Bogusław Święcimski.

Ogółem 24 Delegatów stanowiło reprezentację wszystkich 11 zorganizowanych Oddziałów SARP.

Porządek dzienny obrad:

1. Otwarcie Zebrania, wybór Prezydium i Komisji Redakcyjnej.
2. Odczytanie i przyjęcie porządku dziennego.
3. Sprawozdanie Tymczasowego Zarządu Głównego i Delegatów Oddziałów.
4. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i udzielenie absolutorjum Tymczasowemu Zarządowi Głównemu.
5. Wybory Prezesa, 12 Członków Rady, 8 Członków Zarządu Głównego i 5 Członków Komisji Rewizyjnej.
6. Wybory 7 Członków Sądu Fachowego.
7. Wybory 10 Członków Sądu Koleżeńskiego.
8. Zatwierdzenie listy Kolegium Sędziów i Sekretarzy Konkursowych.
9. Preliminarz budżetowy i ustalenie wysokości składek na rok 1934/1935.
10. Dyrektywy dla Zarządu Głównego w sprawach:
  - a) realizacji zamierzeń organizacyjnych SARP,
  - b) nowelizacji Statutu SARP,
  - c) konkursów architektonicznych,
  - d) normalizacji wynagrodzeń architektów zatrudnionych w pracowniach architektonicznych,

BIBLIOTEKA INST.
I-U-A
1-ARCH.
17.2/53

- e) nowelizacji Ustawy Budowlanej,
- f) ochrony praw zawodowych architekta,
- h) izb zawodowych,
- i) postulatów Zjazdu Inżynierów Budowlanych.

11. Głosowanie wniosków do p. 10.

12. Wolne wnioski.

DO P. 1.

Zebranie otworzył Prezes Tymczasowego Zarządu Głównego kol. K. Tołłoczko.

Walne Zebranie SARP obiera przez aklamację na przewodniczącego kol. A. Bojemskiego, do Komisji Redakcyjnej wniosków powołuje kol. J. Stefanowicza i kol. H. Gromskiego.

Protokół prowadzi kol. Eugenjusz Piotrowski, jako Tymczasowy Sekretarz Generalny SARP.

Przed zatwierdzeniem porządku dziennego Walne Zebranie przyjmuje przez aklamację wniosek Tymczasowego Zarządu Głównego treści następującej:

„Pierwsze Walne Zebranie SARP mianuje Członkami Honorowymi Stowarzyszenia Architektów Rzeczypospolitej Polskiej kol. Franciszka Lilpopa i kol. Tadeusza Stryjeńskiego.

DO P. 2.

Na wniosek kol. Michejdy, dotyczący p. 5 porządku dziennego, Walne Zebranie uchwała następującą kolejność wyborów: Prezesa, 8 Członków Zarządu Głównego, 12 Członków Rady i 5 Członków Komisji Rewizyjnej.

DO P. 3.

Sprawozdanie z pracy Tymczasowego Zarządu Głównego, za czas od 30 maja 1934 r. do 30 czerwca tegoż roku, składa kol. K. Tołłoczko, podkreślając, że ten pierwszy krótki okres pracy Zarządu był wyzyskany dla zorganizowania Oddziałów, czego wynikiem jest Zebranie dzisiejsze i możliwość dokonania wyboru stałych władz Stowarzyszenia.

Delegaci poszczególnych Oddziałów Stowarzyszenia składają sprawozdania z prac nań zreorganizowaniem istniejących dotychczas Stowarzyszeń i powołania do życia Oddziałów SARP. Delegaci podkreślili żywe zainteresowanie się na ich terenach sprawą ujęcia życia architektonicznego w całym kraju w jedną wielką organizację. Jedyne Zarząd Oddziału Krakowskiego napotyka na swoim terenie na pewne trudności, które jednak ma nadzieję szczęśliwie przezwyciężyć, w czym idea i powaga instytucji jest mu największą pomocą.

DO P. 4.

Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej składa kol. St. Brukowski. Komisja w składzie kol. R. Millera i kol. J. Rouby sprawdziła przedstawione książki Sekretariatu i Kasy, znajdując je w należyтым porządku.

Na wniosek Komisji Rewizyjnej Walne Zebranie uchwała:

1. Udzielić absolutorjum ustępującemu Tymczasowemu Zarządowi Głównemu.
2. Uznać miesiąc czerwiec 1934 r. za pierwszy miesiąc budżetowy. Delegat Oddziału Katowickiego kol. T. Michejda składa podziękowanie Tymczasowemu Zarządowi Głównemu za szybkie i sprawne przeprowadzenie wstępnych zadań organizacyjnych SARP.

DO P. 5.

W wyniku tajnego głosowania Prezesem Stowarzyszenia Architektów Rzeczypospolitej Polskiej zostaje wybrany kol. Romuald Miller.

Na wniosek kol. L. Niemojewskiego Walne Zebranie udziela Prezesowi SARP prawa pierwszeństwa przy przedkładaniu listy kandydatów na Członków Zarządu Głównego i Rady SARP.

Po przedstawieniu listy przez Prezesa SARP i przeprowadzeniu głosowania, do Zarządu Głównego zostali wybrani koledzy: S. Brukowski, J. Gomóliński, J. Makowiecki, E. Piotrowski, J. Rouba, J. Stefanowicz, S. Syrkus i G. Trzciański.

Do Rady zostali wybrani koledzy: A. Bojemski, W. Derdacki, K. Jakimowicz, J. Jankowski, T. Jankowski, B. Lachert, F. Lilpop, A. Paprocki, C. Przybylski J. Struszkiewicz T. Tołwiński i J. Wojciechowski.

Do Komisji Rewizyjnej weszli koledzy: H. Gromski, L. Niemojewski, L. Tomaszewski, W. Wecker, i E. Wieczorek.

DO P. 6.

W wyniku głosowania Sąd Fachowy wybrany został w następującym składzie kolegów: M. Goldberg, A. Paprocki, R. Piotrowski, H. Rutkowski, J. Stefanowicz, G. Trzciański, J. Żakowski.

DO P. 7.

W wyniku głosowania do Sądu Koleżeńkiego weszli koledzy: T. Bursze, W. Henneberg, S. Lier, J. Lisiecki, T. Nowakowski, H. Kurkiewicz-Morsztynkiewiczowa, W. Boerner-Przewłocka, L. Tokar, H. Wąsowicz, Z. Wóycicki.

DO P. 8.

Zgłoszona poniższa lista Sędziów i Sekretarzy Konkursowych została zatwierdzona przez Walne Zebranie.

Sędziowie, koledzy: A. Bojemski, J. Chmielewski, W. Derdacki, A. Dygat, J. Ekielski, R. Gutt, J. Jankowski, W. Kłębowski, R. Miller, W. Minkiewicz, L. Mońkowski, J. Nowak, J. Najman, M. Pospieszalski, F. Sachse, R. Świerczyński, T. Tołwiński i J. Wojciechowski.

Sekretarze — koledzy: H. Białobrzęski, T. Bursze, W. Czarnecki, Z. Dziewulska-Łapińska, Dziegielewski, T. Filipowicz, M. Goldberg, J. Gomóliński, J. Graeffe, H. Jasiński, S. Juszczyk,

W. Kańska, S. Kramarczyk K. Lier, T. Łobos, M. Łokcikowski, J. Makowiecki, S. Marzyński, A. Paprocki, E. Piotrowski, T. Pisiewicz, Puterman, J. Rouba, H. Rutkowski, S. Sienicki, J. Stefanowicz, L. Tomaszewski, B. Treter, G. Trzciniński, W. Wecker, T. Wróblewski, W. Wyszynska i W. Wyszynski.

Na wniosek Kol. G. Trzcinińskiego Walne Zebranie upoważnia Zarząd Główny do uzupełnienia listy Kolegium Sędziów i Sekretarzy przez Delegatów tych Oddziałów, które dotychczas nie zgłosiły własnych kandydatów, oraz tych Oddziałów, które z racji zwiększenia ilości członków uzyskują prawo powiększenia liczby Sędziów.

DO P. 9.

Projekt budżetu, sporządzony przez Zarząd Główny na rok 1934/35, referuje kol. M. Goldberg. Walne Zebranie przyjmuje preliminarz budżetowy Zarządu Głównego i ustala składkę członkowską w wysokości 1 zł. miesięcznie.

Walne Zebranie przyjmuje wniosek kol. Struszkiewicza i kol. Olesia przesyłania przez Zarząd Główny preliminarza budżetowego Oddziałom conajmniej na dwa tygodnie przed Walnym Zebraniem.

DO P. 10.

Przyjęto następujące wnioski i dezyderaty:

1. Walne Zebranie SARP powołuje Komisję do zajęcia się nowelizacją Statutu. W skład Komisji weszli koledzy: Z. Oleś, K. Toltoczko, E. Piotrowski i J. Stefanowicz.
2. Regulaminy obowiązujące w Związku Stowarzyszeń Architektów Polskich utrzymane mają być w mocy aż do chwili wejścia w życie nowych Regulaminów opracowanych i zatwierdzonych przez odpowiednie czynniki SARP.
3. Po wprowadzeniu pewnych poprawek do poddanego dyskusji Regulaminu Konkursowego, I Walne Zebranie SARP postanawia uznać i wprowadzić niezwłocznie w życie Regulamin Konkursów Architektonicznych, opracowany i przystosowany do wymagań Statutu SARP, w myśl uchwał V Zjazdu Z. S. A. P., przez Kolegium Sędziów i Sekretarzy Konkursowych, polecając równocześnie obecnemu Kolegium piłe stosowanie punktu 10-b Regulaminu i przygotowanie nowych wniosków na następne Walne Zebranie.
4. Walne Zebranie SARP poleca Zarządowi Głównemu opracowanie spisu miejscowości w całym Państwie, w których mogą i powinny, a nie są w dostatecznej mierze, zatrudnieni architekci.
5. Walne Zebranie wzywa Zarząd Główny do zainicjowania akcji zmierzającej ku jaknajrychlejszemu znowelizowaniu Ustawy Budowlanej, a w szczególności zrealizowaniu po-

stulatów zawartych w projekcie opracowanym przez SARP. Zwłaszcza dążyć należy do:

- a) reorganizacji prawnej przedsiębiorstw budowlanych przez wprowadzenie przymusu fachowego i odpowiedzialnego kierownictwa każdego z poszczególnych przedsiębiorstw, oraz nadzoru nad robotami przez nie wykonywanymi (zawiodca budowy).
  - b) ustalenia zakresu działania i odpowiedzialności prawnej inżyniera budowlanego (konstruktora), w myśl poglądów wyrażonych w referatach przedstawicieli Z. S. A. P. na Pierwszym Zjeździe Inżynierów.
6. Zarząd Główny SARP winien powołać do życia stałą Sekcję mającą na celu:
    - a) krytyczne rozpatrywanie obowiązujących Ustaw Budowlanych,
    - b) współdziałanie z czynnikami Rządowymi i Samorządowymi w opracowaniu tych ustaw i ich nowelizacji.
  7. Walne Zebranie SARP poleca Zarządowi Głównemu, po otrzymaniu materiałów w sprawie Kierownictwa Budowy Kościoła na Łyczakowie we Lwowie, natychmiastową interwencję w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.
  8. Pierwsze Walne Zebranie SARP wzywa Zarząd Główny do wszczęcia starań w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych o umieszczenie na legitymacjach członkowskich Stowarzyszenia Architektów Rzeczypospolitej Polskiej adnotacji o zakresie uprawnień budowlanych posiadanych przez osoby, na których imię będą wydawane te legitymacje, oraz o wydanie odpowiednich zarządzeń uznawania tych legitymacji przez instancje administracji państwowej w sprawach wymagających udowodnienia zakresu posiadanych uprawnień.
  9. Władze SARP winne zwrócić szczególną uwagę na zagadnienie propagandy zawodu, a w szczególności na zorganizowanie propagandy prasowej, archiwum fotografii i wycinków prasowych (przyjęte jako dyrektywa).
  10. Walne Zebranie poleca Zarządowi Głównemu wystąpienie do istniejących zrzeszeń technicznych z projektem akcji mającej na celu stworzenie porozumienia na płaszczyźnie wspólnego szeroko i dobrze pojętego interesu. Walne Zebranie uważa, że jedyną drogą prowadzącą do zdobycia i utrzymania dla zawodu inżyniera decydującego stanowiska i wpływu na życie państwa i społeczeństwa, jest propaganda idei stworzenia organizacji obejmującej ogół inżynierów. Tylko na tej platformie może nastąpić celowe zogniskowanie wspólnych wysiłków i pracy, jak również należyte rozgraniczenie

specjalności i uprawnień na poszczególnych jej odcinkach.

11. Walne Zebranie wzywa Zarząd Główny do poczynienia kroków w celu wszczęcia przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych starań o wprowadzenie Ustawy Budowlanej, jeszcze przed jej nowelizacją, na terenie Województwa Śląskiego, gdzie obecny stan prawny wpływa w sposób fatalny na rozwój architektury wogóle, a urbanistyki w szczególności.
12. Sąd Fachowy ma opracować w jaknajkrótszym czasie projekt regulaminu organizacyjnego, umożliwiającego wykorzystanie i sprawną współpracę wszystkich sił autorytatywnych w zakresie zawodu i architektury, bez względu na miejsce zamieszkania i statutową liczbę członków Sądu Fachowego.
Przy pracy tej Sąd Fachowy winien uwzględnić konieczność stworzenia norm regulujących przede wszystkim:
  - a) obowiązki zawodowe,
  - b) poziom prac fachowych,
  - c) stopień odpowiedzialności poszczególnych czynników fachowych.
13. Opinie Sądu Fachowego w sprawach zasadniczych, jak np. ustalenie norm, muszą być, przed ich obowiązującym ogłoszeniem, poparte uzgodnioną opinią analogicznych sekcji fachowych wszystkich Oddziałów.
14. Zarząd Główny ma ustalić Regulamin ramowy i przesać go do Oddziałów, aby poszczególne Oddziały mogły się na nim wzorować przy tworzeniu swoich własnych regulaminów.
15. Wobec zdarzających się wypadków zatrudnienie młodszych kolegów bądź w charakterze praktykantów, bądź też w okresie próbnym, za wynagrodzenie znacznie niższe od norm powszechnie przyjętych, a nawet zupełnie bezpłatnie, Walne Zebranie SARP wyraża opinię, że wynagrodzenie pracowników najmniejszych w biurach prywatnych powinno być oparte na normach ogólnie przyjętych, obniżanie zaś go lub korzystanie z bezpłatnej pracy, jest z punktu widzenia etyki zawodowej niedopuszczalne. Zarząd winien ująć regulaminowo okoliczności, w jakich wymiana pracy na innych warunkach mogłaby być dopuszczalna, jak również ustalić odpowiednie normy wynagrodzenia.
16. Walne Zebranie SARP postanawia, iż Zarząd Główny zwróci się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z propozycją, by do przepisów miejscowych wprowadzona została zasada opłaty za zatwierdzenie planów w zależności od kubatury budynku a nie od sekcji planu.
17. Walne Zebranie wzywa Zarząd do przeciwdziałania akcji inżynierów t. zw. „budowla-

nych“, zmierzającej do utworzenia typu „inż. budowlanego“, gdyż nazwa ta wprowadza chaos i dezorientację w społeczeństwie w dziedzinie kompetencji i uprawnień.

Walne Zebranie wzywa Zarząd do poczynienia starań, by postulaty „inż. budowlanych“ w dziedzinie uprawnień były regulowane nie w ustawie budowlanej, a w ustawie drogowej, wodnej wzgl. przemysłowej, oraz by w dziedzinie budownictwa dróg i mostów, architekci mieli prawa analogiczne do tych jakie ustawa budowlana przyznaje inż. komunikacji.

Walne Zebranie wzywa Zarząd do poczynienia starań by w odpowiednich ustawach przestrzegano zasady, że objekty budowlane w których istotą jest architektura, mają być projektowane i kierowane przez architektów, zaś objekty budowlane, których istotną treścią jest konstrukcja (mosty, hale targowe) mają być projektowane i kierowane przez inżynierów konstruktorów, przy czym dla wiążących się z nimi problemów architektonicznych, powinni być powoływani do współpracy architekci.

18. Prace SARP powinny obejmować przede wszystkim następujące zagadnienia:
  - 1) Unifikację organizacyjną w ramach SARP zbiorowego życia fachowego.
  - 2) Propagandę idei zrzeszenia w ramach ogólnej technicznej organizacji ogółu inżynierów.
  - 3) Dążenie do zdobycia i utrzymania decydującego stanowiska i wpływu na życie państwa i społeczeństwa.
  - 4) Podniesienie wartości pracy fachowej.
  - 5) Przestrzeganie należytego poziomu moralnego w pracy zawodowej.
19. Walne Zebranie uchwała: Zarząd Główny rozważy możliwość, względnie sam opracuje, ramy regulaminowe dla stworzenia w łonie SARP sekcji jednoczących architektów pracujących w wolnym zawodzie (normy wynagrodzeń, uregulowanie stosunku architekta do klienta).
20. Walne Zebranie poleca członkom wprowadzenie zwyczaju umieszczania swego nazwiska na budynkach realizowanych według własnych projektów.
21. Walne Zebranie SARP uchwała zapoczątkowanie akcji budowy własnego gmachu SARP w którym mieścić się będą: biura SARP, biura organizacji architektów, instytucje pokrewne, redakcje wydawnictw, lokal reprezentacyjny, wystawowy, hotel dla przyjezdnych, mieszkania i t. p. W tym celu zostaje powołana Komisja, której zadaniem będzie:
  - 1) Opracowanie programu budowy.
  - 2) Uzyskanie terenu budowlanego.
  - 3) Wystaranie się o kredyty oraz opracowanie planu finansowego.

- 4) Wprowadzenie w życie powyższych za-
mierzeń.
22. Walne Zebranie przekazuje Zarządowi
Głównemu do rozpatrzenia sprawę urzą-
dzania co pewien czas kongresów na tema-
ty np. „Stwórzmy Stolicę—rozwiązanie pro-
blemu Warszawy“, Sprawa mieszkaniowa
zagranicą i u nas“ i t. p.
- Zamykając Zebranie kol. A. Bojemski dzie-
kuje wszystkim zebrany za żywy i rzeczowy
udział w pracach I-go Walnego Zebrania SARP.

ZARZĄD GŁÓWNY

II-GIE WALNE ZEBRANIE SARP.

Na podstawie § 37 Statutu SARP Zarząd
Główny zwołuje na dzień 30 i 31 marca r. b.
Zwyczajne Walne Zebranie Stowarzyszenia Ar-
chitektów Rzeczypospolitej Polskiej. Zebranie
odbędzie się w Warszawie w lokalu Stowarzy-
szenia, Czackiego 3/5.

Wnioski do porządku obrad winny być nad-
syłane do dn. 1 marca r. b. Porządek dzienny
obrad rozesłany będzie do Zarządów Oddzia-
łów SARP do dn. 15 marca 1935 r.

Zarząd Główny przypomina, że zgodnie
z § 35 Statutu, Walne Zebranie SARP składa się
z delegatów Oddziałów wybieranych po jed-
nym na każdą pełną lub rozpoczętą czterdziest-
kę członków Oddziału, oraz z przedstawicieli
Zarządu każdego Oddziału.

ZMIANY W SKŁADZIE OSOBISTYM ZARZĄDU GŁÓWNEGO.

Dn. 22 stycznia na Zebraniu Rady SARP zo-
stały dokonane wybory uzupełniające do Za-
rządu Głównego. W wyniku wyborów powo-
łany został na członka Zarządu Głównego i Se-
kretarza Generalnego kol. T. Bursze.

SPRAWA PLACU MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W WARSZAWIE.

Akcja prowadzona przez SARP, dla skiero-
wania prywatnej i przypadkowej inicjatywy ar-
chitektonicznego uporządkowania Placu, — na
tory urbanistycznego i architektonicznego kształ-
towania Centrum Stolicy, doprowadziła w dniu
15 stycznia b. r. do decyzji Pana Prezydenta
miasta Stoł. Warszawy o ogłoszeniu, za pośred-
nictwem SARP, konkursu na opracowanie szki-
mów projektów tego zagadnienia.

Ogłoszenie konkursu poprzedził cały sze-
reg zebrań dyskusyjnych, jak na terenie SARP,
tak i w różnych innych uprzedzeniach architek-
tonicznych, na których stopniowo dojrzewał po-
gląd najwłaściwszego, z punktu widzenia pu-
blicznego, potraktowania sprawy, co szerokiemi
echem odbiło się nawet w szeregu artykułów,

na łamach prasy codziennej (Kurjer Poranny
i inne pisma).

Kulminacyjnym punktem tej akcji było przy-
jęcie rezolucji w tej sprawie, na połączonej kon-
ferencji przedstawiceli SARP i innych ugrupo-
wań artystycznych, w dniu 14.1 b. r., którą po-
dajemy poniżej do wiadomości kolegów, jako
pierwszy radosny objaw uzgodnionej architek-
toniczno-artystycznej opinii:

REZOLUCJA

Architekci, zgrupowani w Kołach Plasty-
ków, Peowiaków i Legionistów, w poczuciu
odpowiedzialności za dzieło, architekto-
niczne, które powstać ma w sercu Stolicy i
stać się powinno wyrazem naszej epoki,
zwołali zebranie z udziałem przedsta-
wicieli Zarządu Głównego i Zarządu Oddziału
Warszawskiego Stowarzyszenia Architek-
tów Rzplitej Polskiej, Towarzystwa Urba-
nistów Polskich, Koła Architektów B. B. W. R.,
oraz profesora Architekta Aleksandra Bo-
jemskiego, dziekana Wydziału Architektury
Politechniki Warszawskiej, Jerzego Re-
mera, konserwatora głównego w Min. W. R.
i O. P., profesora architekta Rudolfa Świer-
czyńskiego i prof. arch. Tadeusza Tołwiń-
skiego, dla dania wyrazu jednolitej autory-
tatywnej opinii architektonicznej w tej waż-
nej sprawie.

Zebrani — po zapoznaniu się z pracą
art. rzeźbiarza St. Ostrowskiego z jednej
strony, a z drugiej z materiałem faktycznym,
rezultatami konkursu ogłoszonego przez
T-wo Opieki nad Zabytkami Przeszłości,
oraz z uchwałą Rady Stowarzyszenia Ar-
chitektów Rzplitej i referatem prof. Tołwiń-
skiego, stanowiącemi całkowicie negatywne
ustosunkowanie się do pomysłu p. Ostrow-
skiego, uchwalają przez aklamację nastę-
pującą rezolucję:

Wyrażając uznanie inicjatywie nowego Za-
rządu Miasta w osobach Prezydentów Ko-
ściałkowskiego i Starzyńskiego, którzy
pierwsi sprawę urbanistycznego i architek-
tonicznego uporządkowania Stolicy posta-
wili nareszcie na porządku dziennym prac
Zarządu Miejskiego, a w szczególności
podjęli, oddawna w opinii architektonicznej
aktualne, zagadnienie placu Józefa Pił-
sudskiego, stwierdzają:

1. Plac Józefa Piłsudskiego stanowi zasadniczy
element wielkiego zagadnienia urbanistycz-
nego, którego rozwiązanie, traktowane do-
tąd fragmentarycznie, wymaga programo-
wego ujęcia przez koordynację zamierzeń
regulacyjnych węzła komunikacyjnego śród-
mieścia z koncepcją architektonicznego uję-
cia całości.

Wszelkie więc poczynania budowlane
na tym placu i na terenie objętym zasię-
giem całości zagadnienia, mogą nastąpić

jedynie na podstawie projektu, opracowanego według zasad wiedzy urbanistycznej i umiejętności architektonicznego kształtowania przestrzeni.

Realizacja projektu może być wykonana etapami.

2. Praca art. rzeźbiarza St. Ostrowskiego, przedstawiona Zarządowi Miasta, stoi poniżej poziomu elementarnych wymagań fachowych urbanistyki i plastyki architektonicznej, oraz stanowi szereg przypadkowych zamierzeń, opartych przeważnie na bezkrytycznej komplikacji, a których zrealizowanie — choćby częściowe — stworzyłoby fakty dokonane, szkodliwe dla dalszego kształtowania reprezentacyjnego centrum dzisiejszego śródmieścia, psując charakter historycznej dzielnicy miasta.
3. Jedyną właściwą drogą rozwiązywania podstawowych zagadnień urbanistycznych i architektonicznych Stolicy jest wyłącznie droga otwartych konkursów, ogłaszanych na podstawie należycie przygotowanych programów.

Ogłoszenie otwartego konkursu w sprawie placu Piłsudskiego może nastąpić niezwłocznie — wobec daleko posuniętych studjów tego zagadnienia, prowadzonych przez Sekcję zabudowy miasta Stowarzyszenia Architektów Rzplitej Polskiej.

Mając na uwadze zamiar Zarządu Miasta najrychlejszego przystąpienia do realizacji, zebrani przedstawiciele organizacji architektonicznych opinują, że na wykonanie prac konkursowych można postawić termin 6-tygodniowy.

Zebranie wybrało Komitet Wykonawczy, złożony z następujących osób:

Prof. Aleksandra Bojemskiego, Dziekana Wydziału Architektury Politechniki Warszaw., Arch. Stanisława Brukalskiego, w/z. Prezesa Koła Plastyków Legj. Instytutu Studjów, Arch. Józefa Jankowskiego, Prezesa Towarzystwa Urbanistów Polskich, Arch. Jerzego Makowieckiego, Prezesa Koła Plastyków P. O. W., Arch. Romualda Millera, Prezesa Stow. Architektów Rzplitej P., Arch. Adama Paprockiego, Prezesa Koła Architektów B. B. W. R., Prof. Rudolfa Swierczyńskiego, Prezesa Oddziału Warszawskiego Stow. Archit. Rzplitej P., Prof. Tadeusza Tołwińskiego, Kierownika Zakładu Budowy Miast w Politechnice Warsz.

Podpisali:

Romuald Miller — prezes SARP,
Rudolf Swierczyński — prezes Oddziału Warsz. SARP,

Adam Paprocki — prezes Koła Arch. B. B. W. R.,

Józef Jankowski — prezes Urb. P.

Aleksander Bojemski — dziekan Wydziału Architektury P. W.,

Stanisław Brukalski — w/z. prezes Koła Plastyków Legj. Inst. St.,

Jerzy Remer — Konserwator Główny,

Tadeusz Tołwiński — prof. urbanistyki P. Warsz.,

Leonard Pękalski — prof. Akad. Sztuk Pięknych w Warszawie,

Bohdan Pniowski — prof. Ak. Sztuk P. w Warszawie,

Szymon Syrkus — Zarząd Główny SARP

Bohdan Lachert — grupa Praesens,

Piotr Kwiek — czł. Zarządu Oddziału Warsz. SARP,

Jerzy Makowicki — prezes Koła Plastyków P. O. W.

Warszawa, dnia 14 stycznia 1935 roku.

Zarząd Główny stwierdza, że dopiero teraz, przez ogłoszenie konkursu, sprawa Placu Józefa Piłsudskiego w Warszawie została przetrzucona na właściwy tor załatwienia, który rokować może pomyślny wynik rozpoczętej pracy.

Przyjmując jednak pod uwagę wyjątkową trudność i wyjątkową doniosłość stawianego do rozwiązania zagadnienia, i zdając sobie sprawę z tego, że pomyślny wynik, rozpoczętej, przy architektonicznym kształtowaniu Stolicy Państwa, pracy może być osiągnięty tylko przez skrajne napięcie twórczej energii ogółu architektów polskich, Zarząd Główny na posiedzeniu dnia 25.1. b. r. jednogłośnie postanowił:

a) dla rozszerzenia ram inicjatywy twórczej architektów — zawiesić, dla niniejszego konkursu, jako konkursu ideowego, treść „uwagi” do par. 51 Regulaminu Konkursów Architektonicznych SARP;

b) dla dania możności wszystkim twórczym jednostkom polskiego świata architektonicznego wzięcia udziału w konkursie, w celu zapewnienia możliwie najpomyślniejszych jego wyników, — zawiesić dla omawianego konkursu moc obowiązującą par. 19 Regulaminu Konkursów Architektonicznych SARP w stosunku do wszystkich członków czynnych Kolegium (Sędziów), za wyjątkiem tych, którzy biorą udział w składzie Sądu Konkursowego niniejszego Konkursu;

oraz, dzieląc stanowisko zajęte przez Kolegium Sędziów i Sekretarzy konkursowych:

c) zwrócić się do Zarządów wszystkich Oddziałów SARP, o nieogłaszanie żadnych konkursów z terminem składania prac do 27 marca b. r., to jest do czasu, w którym upływa termin składania prac na konkurs SARP Nr. XLIV.

ORGANIZACJA KOMISYJ.

W dążeniu do realizacji naczelných zadań SARP, a w szczególności tych, które znalazły swój wyraz w Deklaracji zamieszczonej w Komunikacie Nr. 3, Zarząd Główny zwraca się do

Zarządów Wszystkich Oddziałów z wezwaniem o powołanie do życia komisji, mających za cel konkretne opracowanie tych zagadnień życia zawodowego, które noszą charakter aktualny, a mianowicie:

1. ustawodawstwa budowlanego,
2. szkolnictwa zawodowego,
3. polityki mieszkaniowej,
4. przemysłu budowlanego,
5. norm wynagrodzeń i metody pracy architektonicznej,
6. etyki zawodowej.

Za podstawę do prac w Komisjach służyć ma Regulamin Organizacji Pracy Wewnętrznej SARP, ogłoszony w Komunikacie Nr. 5.

KOMISJA STAŁEJ WYSTAWY PRÓBEK I WZORÓW PRZEMYSŁU BUDOWLANEGO.

Zarząd Główny na posiedzeniu w dn. 18 stycznia r. b. powołał do życia Komisję stałej wystawy próbek i wzorów przemysłu budowlanego, której zadaniem jest przeprowadzenie prac przygotowawczych dla zorganizowania stałej wystawy próbek i wzorów przemysłu budowlanego.

Ogólne cele instytucji, którą Zarząd Główny zamierza powołać do życia są następujące:

1. przegląd plastyczny w rzeczywistej skali obiektów wszelkich dziedzin przemysłu budowlanego w kraju oraz nowości zagranicznych.
2. Ułatwienie w zbliżeniu wytwórcy z odbiorcą.
3. Podniesienie produkcji krajowej drogą zestawienia istniejących wzorów krajowych i zagranicznych.
4. Skierowanie reklamy przemysłu budowlanego na właściwe tory.
5. Ułatwienie pracy architekta.

Środkami do osiągnięcia powyższych celów są:

1. Stała wystawa próbek i wzorów.
2. Katalog specjalny wystawy.
3. Organizowanie wystaw specjalnych.

W skład Komisji weszli koledzy: J. Gelbard, E. Piotrowski, R. Sigalin, G. Sigalin.

Koledzy pragnący wziąć udział w pracach Komisji zechcą porozumieć się z Przewodniczącym Komisji kol. J. Gelbardem (tel. 5-27-33).

SPRAWA WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ.

Zarząd Główny, dla koordynacji działań na różnych terenach współpracy z zagranicą, polecił objąć kierownictwo w tej sprawie Członkowi Zarządu Główn. kol. S. Syrkusowi. W związku z tem Zarząd Główny zwraca się do wszystkich kolegów mających kontakt z organizacjami architektonicznymi zagranicą o nawiązanie łączności z kol. S. Syrkusem (Senatorska 38, tel. 2-54-76).

ZWIĄZEK INŻYNIERÓW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

Zarząd Główny na posiedzeniu dn. 18 stycznia uchwalił przyłączyć się do akcji Stowarzyszeń Inżynierskich, zmierzającej ku stworzeniu Związku Inżynierów Rzeczypospolitej Polskiej. Instytucja ta ma być w stosunku do Państwa i Społeczeństwa, miarodajną przedstawicielką zawodu inżynierskiego.

SARP przystępuje do Związku jako jeden z jego założycieli, prace nad redakcją statutu są w toku.

SPRAWA MANDATÓW WYDANYCH PRZEZ LIKWIDOWANE STOWARZYSZENIA.

Zarząd Główny zwraca się raz jeszcze do wszystkich Kolegów, sprawujących jakiekolwiek funkcje w urzędach i instytucjach społecznych, z mandatu zlikwidowanych lub likwidujących się Stowarzyszeń Architektonicznych, o możliwie najszybsze powiadomienie Zarządu Głównego dotyczące:

1. Nazwy likwidującego się Stowarzyszenia, które mandatu udzieliło.
2. Nazwy instytucji, do której Kolega był delegowany.
3. Zakresu i charakteru mandatu.
4. Okresu czasu, na który mandat udzielono.
5. Krótkiego sprawozdania z dokonanych w charakterze delegata prac.

Powyższe informacje są Zarządowi Głównemu nagląco potrzebne, zarówno dla organizacyjnego ujęcia całości wpływów Stowarzyszonych na czynniki zewnętrzne, jak i dla uniknięcia kolizji przy wyznaczaniu przez Zarząd Główny delegatów do urzędów i instytucji społecznych.

PRZEKAZANIE UDZIAŁÓW.

Wobec przekazania przez kol. T. Nowakowskiego udziałów Spółdzielni Wydawniczej Architektów Polskich na rzecz SARP, Zarząd Główny na posiedzeniu dn. 25 stycznia postanowił wyrazić podziękowanie kol. T. Nowakowskiemu, rozumiejąc przykład dany przez niego za pierwszy krok na drodze ku podporządkowaniu prywatnego wydawnictwa potrzebom i zamierzeniom wydawniczym organizacji społecznej, jaką stanowi SARP.

KASA ZAPOMOGOWA.

Na posiedzeniu dn. 25 stycznia i 1 lutego Zarząd Główny postanowił przystąpić do zorganizowania koleżeńkiej kasy zapomogowej. Powierzono kol. E. Piotrowskiemu zbadanie akt w Z. S. A. P. tej sprawy i opracowanie odpowiednich wniosków.

POSIEDZENIA ZARZĄDU GŁÓWNEGO.

Posiedzenia Zarządu Głównego odbywają się w piątki o godz. 18-ej w lokalu Stowarzyszenia Czackiego 3/5.

SEKRETARJAT ZARZĄDU GŁÓWNEGO.

Sekretariat Zarządu Głównego czynny jest we wtorki i piątki od godz. 17-ej do 19-ej (Czackiego 3/5).

RADA SARP.

Na posiedzeniu Rady w dn. 22 stycznia r. b., zgodnie z p. 4 Regulaminu Rady, dokonano wyboru Wiceprezesa i Sekretarza Rady. W wyniku wyborów Wiceprezesem został kol. K. Jakimowicz, Sekretarzem kol. T. Jankowski.

WYBORY UZUPEŁNIAJĄCE DO ZARZĄDU GŁÓWNEGO.

Na skutek wystąpienia Zarządu Głównego, na posiedzeniu Rady w dn. 22 stycznia dokonano wyborów uzupełniających do Zarządu Głównego. Na Członka Zarządu i Sekretarza Generalnego wybrany został kol. T. Bursze.

WYBORY DO WYDZIAŁU FACHOWEGO.

Rada deleguje do Wydziału Fachowego kolegów: B. Lacherta, K. Jakimowicza i J. Wojciechowskiego.

POSIEDZENIE RADY.

Następne posiedzenie Rady SARP wyznaczone zostało na dzień 19-go lutego r. b.

WYDZIAŁ FACHOWY

Dn. 7 lutego odbyło się pierwsze posiedzenie Wydziału Fachowego SARP pod przewodnictwem Wiceprezesa Zarządu Głównego kol. J. Stefanowicza.

Na posiedzeniu obecni byli delegaci Zarządu Głównego, Oddziału Warszawskiego, Rady SARP i Prezesi Sekcyj.

Wydział Fachowy zwraca się niniejszem do wszystkich członków SARP z gorącym wezwaniem o możliwie wydajną pomoc w usiłowaniach Wydziału skierowanych ku podniesieniu poziomu kultury i wiedzy architektonicznej.

W tym celu Wydział nawołuje Kolegów, którzy pracowali już nad jakimikolwiek zagadnieniami, związanymi z zawodem i wiedzą fachową architekta, oraz tych co mają określone zainteresowania i zamiłowania, lub zamierzają poświęcić się specjalizacji w pewnej gałęzi wiedzy fachowej o powzięcie zbiorowej pracy nad powoływaniem do życia odpowiednich sekcji. Wzajemnemu porozumiewaniu się w tym względzie służy niniejszy Komunikat SARP i miesięczne Zebrania Oddziałów. Wzywamy kolegów do wygłaszania krótkich referatów na miesięcznych zebraniach Oddziałów z inicjatywą zakładania nowych sekcji.

Dotychczas powstały następujące sekcje przy Oddziale Warszawskim: Sekcja Reformy Pracy Architektonicznej, Sekcja LOPP, Sekcja Oświetleniowa.

KOLEGIUM SĘDZIÓW I SEKRETARZY

ROZSYŁANIE PROGRAMÓW KONKURSO- WYCH.

W uzupełnieniu do wiadomości podanej w Komunikacie Nr. 5, na posiedzeniu Kolegium Sędziów i Sekretarzy w dn. 26 stycznia, postanowiono przyjąć następujący klucz, według którego winne być rozsyłane programy konkursowe do poszczególnych Oddziałów SARP, a mianowicie: Warszawa — 120, Częstochowa — 11, Gdynia — 12, Katowice — 12, Kraków — 26, Lwów — 13, Łódź — 14, Łuck — 7, Poznań — 15, Toruń — 8, Wilno — 12. Razem 250 sztuk. Dotyczy to programów bezpłatnych. Każdy z Oddziałów otrzymywać ma bezpłatnie po jednym egzemplarzu okazowym programu płatnego. Programy płatne wysyłane mają być na zamówienia Zarządów Oddziałów.

POSIEDZENIE KOLEGIUM SĘDZIÓW I SEKRETARZY.

Posiedzenie Kolegium odbędzie się zamiast 12.III dnia 5.III o godzinie 18-ej.

KONKURSY

KONKURSY OGŁOSZONE.

Konkurs XLIV. Zarząd Miejski m. st. Warszawy ogłasza, za pośrednictwem Oddziału Warszawskiego SARP, konkurs na plan regulacji Placu Marszałka Józefa Piłsudskiego wraz z przyległymi dzielnicami miasta.

Warunki i program konkursu załączony jest do niniejszego Komunikatu. Załączniki — podkłady otrzymać można, za opłatą 10 zł., w Dziale Regulacji m. st. Warszawy w godz. urzędowych, oraz we wszystkich Oddziałach SARP. Opłaty za załączniki zwracane będą przy składaniu prac konkursowych.

Konkurs XLVI. Oddział Warszawski SARP ogłasza na zlecenie Departamentu Budownictwa Ministerstwa Spraw Wojskowych konkurs na rozplanowanie osiedla mieszkaniowego na 10 tysięcy mieszkańców, w Paluch pod Warszawą. Warunki, program i podkłady otrzymać można w cenie 5 zł. od 16.II. we wszystkich Oddziałach SARP. Termin nadsyłania pytań dotyczących programu upływa z dn. 28.II. r. b. Termin składania prac konkursowych upływa z dn. 28.IV. r. b. Nagrody: I-sza — 2500 zł., II-ga — 2000 zł., III-cia — 1500 i dwa zakupy po 500 zł.

TERMINY KONKURSÓW.

Termin konkursu XLIII na opracowanie parku imienia Derdackiego w Hallerowie — Wielkiej wsi przełożony został na 15.III.35 godz. 18-ta Adres: Gdynia. Kamienna Góra. Willa Starża. Inż.-arch. Stanisław Filipkowski. Dla prac zamiejscowych obowiązuje data stempla pocztowego.

WYNIKI KONKURSÓW.

Rozstrzygnięcie konkursu Nr. XXXIII na plan zabudowania bloku zamkniętego ulicami Koszykową, Topolową i Nowowiejską w Warszawie:

Nagrodę I-szą otrzymali: arch. Stanisław Dąbrowski, arch. Wiesław Ojrzanowski i arch. Bolesław Malisz (Gdynia).

Nagrodę II-gą otrzymali: arch. Marta Juraniec-Jurewicz, arch. Brunon Hein i arch. Adam Juraniec-Jurewicz (Warszawa — Łódź).

Nagrodę III-cią otrzymał Witold Kuczewski (Pińsk).

Nagrodę IV-tą otrzymali: arch. Jan Siwek i arch. Jerzy Sobiepan (Warszawa).

Nagrodę IV-tą otrzymał arch. Antoni Forakiewicz (Wilno).

Zakup: Arch. Stanisław Fiszer, arch. Józef Łowiński i arch. Zdzisław Szulc. (Warszawa).

Rozstrzygnięcie konkursu na projekt gmachu Okręgowego Szpitala Wojskowego w Łodzi:

Nagrodę I-szą otrzymał arch. Stanisław Odyniec-Dobrowolski,

Nagrodę II-gą otrzymali: arch. Jadwiga Dobrzyńska i arch. Zygmunt Łoboda.

Nagrodę III-cią otrzymał arch. Gustaw Trzeciński.

Nagrodę IV-tą otrzymał arch. Władysław Borawski.

Nagrodę IV-tą otrzymali: arch. Jerzy Gel-

bard, arch. Roman Sigalin, arch. Grzegorz Sigalin, przy współpracy arch. N. Frankfurta.

Nagrodę IV-tą otrzymał arch. Mirosław Szabuniewicz.

Zakup: arch. Janusz Krauss i arch. Julian Lisiecki.

ODDZIAŁ W WARSZAWIE

ZEBRANIE MIESIĘCZNE.

Dnia 17 stycznia odbyło się trzecie Zebranie Miesięczne Oddziału Warszawskiego. W pierwszej części Zebrania kol. Różański wygłosił odczyt p. t. „Plan regionalny m. st. Warszawy“.

W drugiej części Zebrania, po odczytaniu i przyjęciu protokołu z poprzedniego Zebrania, rozpoczęto dyskusję nad Regulaminem Pracy wewnętrznej SARP (ogłoszonym w Komunikacie Nr. 5). Na wniosek kol. Prezesa zdecydowano, że uwagi dotyczące Regulaminu winne być zgłaszane na piśmie do Zarządu Oddziału Warszawskiego najpóźniej do dn. 15.II b. r. Następnie kol. Prezes powiadomił, iż dn. 9.I.35 zostali przyjęci przez Pana Prezydenta Miasta Starzyńskiego Członkowie Prezydium Zarządu Oddziału Warszawskiego SARP w składzie kol. kol.: R. Świerczyńskiego, P. Kwieka i J. Szanajcy, którzy w imieniu Oddziału Warszawskiego zaofiarowali Panu Prezydentowi współpracę Stowarzyszenia przy rozwiązywaniu aktualnych zagadnień architektonicznych Stolicy.

Przedewszystkiem wysunięto wniosek w sprawie ogłoszenia konkursu otwartego na projekt Placu Józefa Piłsudskiego. Pan Prezydent obiecał wniosek w sprawie konkursu rozpatrzyć w czasie najbliższym, oraz przyjął ofiarowaną współpracę przy rozwiązywaniu zagadnień urbanistycznych i architektonicznych Stolicy.

Jednocześnie Panu Prezydentowi wręczono referat kolegów Jana Chmielewskiego i Szymona Syrkusa p. t. „Warszawa funkcjonalna“.

W dalszym ciągu członkowie Zarządu Oddziału Warszawskiego wzięli udział w posiedzeniu zorganizowanym przez grupę architektów POW i Legionistów. Powołany został Komitet Wykonawczy, pod przewodnictwem Prezesa SARP kol. R. Millera, dla poczynienia niezbędnych kroków w związku z wnioskiem o ogłoszenie konkursu otwartego na rozwiązanie Placu Marszałka Piłsudskiego.

Pan Prezydent przyjął Komitet dnia 5.I. i oświadczył, że prace nad ogłoszeniem konkursu są już w toku i wkrótce mają być zakończone.

Na wniosek kol. R. Gutta Zarząd Oddziału Warszawskiego postanowił powołać do życia Komisję, celem której będzie rozwiązywanie aktualnych zagadnień urbanistycznych i architek-

tonicznych miasta st. Warszawy. Zadaniem tej Komisji, której przewodniczenie powierzono kol. R. Guttowi, ma być studjowanie zagadnień związanych z urbanistyką i budownictwem miejskim, w szczególności współpraca z Zarządem miasta Warszawy. Wobec aktualności uporządkowania i architektonicznego ukształtowania Placu Marszałka Piłsudskiego oraz przystosowania go do nowych potrzeb urbanistycznych Komisja w pierwszym rzędzie zajęła się tą właśnie sprawą.

Pierwsza konferencja w Wydziale m. st. Warszawy odbyła się już dn. 16.I. Wzięli w niej udział z ramienia Zarządu Miasta Dyrektor Wydziału Technicznego: inż. arch. Olszewski, inż. arch. Tamnicki i inż. Sasaki oraz członkowie Komisji Koledzy Gutt, Makowiecki i Szanajca.

Dotychczas członkami Komisji są koledzy: J. Bąkowska, T. Berlinerblau, S. Bodzianowski, A. Buraczewski, J. Chmielewski, M. Goldberg, J. Jankowski, B. Lachert, R. Miller, P. Kwiek, A. Ignatowicz - łubiański, H. Kuszel - Chitulesku, S. Marzyński, A. Paprocki, H. Rutkowski, S. Syrkus, J. Szanajca, L. Tomaszewski, J. Wawelberg.

ZEBRANIE MIESIĘCZNE.

IV Zebranie Miesięczne Oddziału Warszawskiego odbędzie się dn. 28 lutego o godz. 19-ej m. 30 w lokalu SARP. Na Zebraniu tem kol. L. Tomaszewski wygłosi referat sprawozdawczy z pobytu w Z. S. R. R. pod tytułem: „Zagadnienia urbanistyki i architektury w Z. S. R. R.“. Szczegółowy porządek dzienny Zebrania będzie koledgom rozesłany.

S E K C J E.

SEKCJA REFORMY PRACY ARCHITEKTONICZNEJ.

Zarząd Sekcji komunikuje, że zebranie miesięczne Sekcji odbędzie się dn. 12 lutego o godzinie 19-ej m. 30 punktualnie, w lokalu SARP. Na porządku dziennym przewidziany jest dalszy ciąg dyskusji nad referatem kol. A. Brzozowskiego, sprawa reformy studjów architektonicznych, referowana przez kol. R. Piotrowskiego oraz inne sprawy bieżące.

Na zebranie powyższe Zarząd Sekcji zaprasza członków SARP i wprowadzonych przez nich gości.

SEKCJA LOPP.

Przedmiotem pracy Sekcji jest obecnie ustosunkowanie się do zagadnień budowlanych i urbanistycznych, zawartych w projekcie instrukcji o obronie biernej przeciwlotniczej, która ma wejść w życie jako rozporządzenie wykonawcze do ustawy Sejmowej. Sekcja nawiązała kontakt z Towarzystwem Wojskowo - Technicznym o po-

krewnych zadaniach, oraz bierze udział w pracach stołecznego LOPP.

Posiedzenia Sekcji odbywają się dwa razy na miesiąc. Najbliższe posiedzenie odbędzie się dn. 20.II. o godz. 19-ej m. 15.

Przewodniczącym Sekcji jest kol. Płoski (tel. 8-35-03).

SEKCJA OŚWIETLENIOWA.

Prace organizacyjne Sekcji są w toku. (Tel. 10-10-32 kol. J. łowiński).

ZAPISY NA CZŁONKÓW SEKCJI.

Koledzy, chcący się zapisać do którejkolwiek Sekcji, proszeni są o zgłaszanie się do członków Sekcji, w celu wypełnienia deklaracji.

POLSKIE TOWARZYSTWO REFORMY MIESZKANIOWEJ.

Dn. 27.II odbędzie się, zorganizowany przez Polskie Towarzystwo Reformy Mieszkaniowej, odczyt sprawozdawczy Delegatów Towarzystwa do Z. S. R. R. architektów K. Lissowskiego, L. Tomaszewskiego i S. Tołwińskiego. Zbiorowy ten odczyt ma zapoznać słuchaczy z wynikami badań przeprowadzonych przez Delegatów nad stanem budownictwa mieszkaniowego i budowy miast oraz planowania regionalnego w Z.S.R.R. Zagadnienia te będą oświetlone zarówno z punktu widzenia technicznego jak ekonomicznego i społecznego.

Podajemy tytuły odczytów:

Arch. L. Tomaszewski. Budownictwo mieszkaniowe.

Arch. K. Lissowski. Planowanie i rozbudowa miast.

Arch. S. Tołwiński. Organizacja budownictwa i użytkowania mieszkań.

Zaproszenia na powyższy wieczór sprawozdawczy otrzymać można w Sekretarjacie Polskiego Towarzystwa Reformy Mieszkaniowej Krakowskie Przedmieście 5 m. 32 w godz. od 9-ej do 15-ej.

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE.

Polskie Towarzystwo Krajoznawcze, Oddział Warszawski, zawiadamia, że od dn. 10 lutego do dn. 26 maja r. b. organizuje cykl wycieczek pod hasłem „Poznaj Warszawę“. Bliższych informacji udziela P. T. K. Nowy Świat 19 od godz. 9-ej do 14-ej i od 17-ej do 19-ej, tel. 642-50, oraz Sekretarjat Oddziału Warszawskiego SARP.

PRZYPOMNIENIE.

Przypominamy kolegom, że termin składania zeznań o dochodzie i obrocie upływa z dniem 28.II. Przy zeznaniu o dochodzie za rok 1934 wpłacać należy połowę przypadającego podatku.

ODDZIAŁ WE LWOWIE

Na zebraniu Oddziału Lwowskiego podda-
na była dyskusji Deklaracja Zarządu Głównego,
umieszczona w Komunikacie Nr. 3. Uchwalono
szereg zastrzeżeń, które zostaną przesłane Za-
rządowi Głównemu.

Oddział Lwowski nawiązał kontakt z Urzę-
dem Wojewódzkim i Zarządkiem Miasta. W naj-
bliższym czasie zostaną ogłoszone przez Od-
dział dwa konkursy ogólnopolskie na projekty
budowli we Lwowie.

Przy Oddziale organizuje się Sekcja urba-
nistyczna, reformy ustawodawstwa budowlane-
go i reformy pracy architektonicznej.

Najbliższe Zebranie dyskusyjne na tematy
ogólnorganizacyjne oraz zagadnienia doty-
czące pracy na terenie Województwa Lwowskie-
go odbędzie się dn. 12.11 w lokalu własnym przy
ul. Akademickiej Nr. 23.

ODDZIAŁ W KRAKOWIE

W dniu 30.1 r. b. na Walnem Zebraniu Kra-
kowskiego Oddziału przewodniczącym Oddzia-
łu wybrany został prof. Adolf Szyszko-Bohusz.
Do Zarządu weszli kol. kol.: Jerzy Struszkie-
wicz — Wice - prezes, Stefan Świszczowski —
sekretarz, Józef Koniuszewski — skarbnik i Jan
Ogłodek — bibliotekarz i gospodarz. Adres
Sekretarza Oddziału: Kraków, Krupnicza 19,
inż.-arch. S. Świszczowski.

POSADY DO OBJĘCIA.

Zarząd Miejski we Włodzimierzu ogłasza
konkurs na stanowisko architekta miejskiego.
Wymagania:

1. posiadanie dyplomu inżyniera architekta
uzyskanego w jednej z Politechnik w Polsce
lub w Polsce nostryfikowanego;
2. posiadanie uprawnienia rządowego do spo-
rządzenia projektów i kierowania robotami
budowlanymi;
3. praktyka w służbie samorządowej lub pań-
stwowej;
4. obywatelstwo polskie;
5. wiek — nieprzekroczone 45 lat życia.

Termin składania ofert 15 marca 1935 r.
Do oferty należy dołączyć szczegółowy ży-
ciorys, odpisy dowodów stwierdzających oko-
liczności podane w punktach 1 — 5 ogłoszenia
konkursu, świadectw z poprzedniej pracy, oraz

powołanie się na referencje.

Do stanowiska architekta przywiązane są
pobory w'g VIII, wzgl. VII grupy uposażeń pra-
cowników samorządowych.

OD REDAKCJI:

Dążąc do rozszerzenia zakresu naszego
wydawnictwa wprowadzamy, narazie, dział re-
cenzyj z dzieł o architekturze nowoczesnej jakie
się pojawiły w ostatnich latach. Na początek za-
mieszczamy artykuły o pracach Le Corbusier'a
i Ginsburga.

Nakładem firmy „Editions Dr. H. Girsber-
ger” Zurich, ukazał się II tom redagowanej przez
P. Boesigera monografii o Le Corbusier p. t. Le
Corbusier et Pierre Jeanneret — ouvre complète
de 1929 — 34, z przedmową D-ra S. Giédiona.

Tom pierwszy obejmował twórczość okresu
„burzy i naporu”, okresu puszukiwań zakończo-
nego w r. 1929. W roku 1930 Le Corbusier za-
powiada: „Nie będę odtąd mówił o rewolucji
w architekturze — jest ona faktem dokonany.
Rozpoczyna się okres wielkich założeń — urba-
nizm staje na czele zagadnień”. I oto zaczyna
Le Corbusier stosować teorię „promienistego
miasta” (Ville radieuse) do konkretnych zagad-
nień urbanistycznych Paryża, San Paolo, Bue-
nos Aires, Rio de Janeiro, Antwerpii, Stockhol-
mu, Algieru — za każdym razem inaczej, coraz
wszechstronniej zgłębiając istotę urbanizacji. A
jednocześnie w jego międzynarodowym biurze
powstaje szereg drobiazgowo przemyślanych
projektów mieszkań robotniczych (Barcelona,
Zürich), ferm rolniczych (dla włościan z depar-
tamentu Sarthe) na przemian z wielkimi projek-
tami konkursowymi na Pałac Sowietów w Mo-
skwie, „Rentneranstalt” w Zürichu i t. p. Projekty
te poruszają świat architektoniczny, ale podob-
nie jak przed laty projekt Gmachu Ligi Naro-
dów, tak i tym razem nie zdołały przewycię-
żyć oportunizmu Jury. Czego nie dokonały do-
tychczas projekty, tego dokonają niezawodnie
z czasem budowle zrealizowane, które Le Cor-
busier uważa za „prace laboratoryjne”. Dom
Studentów Szwajcarskich w Cité Universitaire
w Paryżu, Dom Armii Zbawienia (realizacja zasa-
dy wytworzenia wewnątrz budynku o herme-
tycznej fasadzie „sztucznego klimatu”), mieszka-
nie w ogrodach założonych na dachu starego
domu przy Champs Elysées, całkowicie odizolo-
wany od hałasu ulicznego, dom czynszowy przy
Porte Molitor, willa p. De Mandrot w Le Pradet,
dom „Clarté” w Genewie — budynki dojrzałe

i śmiało pod względem konstrukcji i walorów plastycznych stanowią znakomitą broń w walce z oportunizmem.

Wszystkie prace Le Corbusier'a i Jeanne-
ret'a z okresu 1929 — 1934, zarówno te, które
już zostały zrealizowane jak i te, które dla bra-
ku uznania sędziów pozostają jeszcze w sferze
„utopji“, zebrane są w wydawnictwie D-ra Gir-
sbergera. A że talent literacki Le Corbusier'a
przenika każdą stronę, a przytem układ graficz-
ny, druk i papier są bez zarzutu, książka ta
wzbudzi zainteresowanie każdego architekta.

H. S.

Sygnalizujemy Kolegom ukazanie się w
księgarniach warszawskich książki architekta M.
J. Ginzburga p. t. „Żiliszcze“ (doświadczenia
pięcioletniej pracy nad zagadnieniem mieszka-
nia).

Prof. Ginzburg jest jednym z międzynaro-
dowych pionierów architektury nowoczesnej. Na
terenie Z. S. R. R. prowadzi on nieustępliwą ak-
cję. Jego bezkompromisowość wynika z tej
pewności, jaką daje ustalenie przesłanek nowo-
czesnej architektury i umiejętność wysnuwania
z nich odpowiednich wniosków. Wnioski te de-
finiuje autor w sposób bardzo przystępny.

Twórczy teoretyk, opierający architekturę
o nowe metody konstrukcji i produkcji, nowe po-
jęcia o przestrzeni i nowe warunki socjalne, do-
chodzi Ginzburg w pewnym stadium swego roz-
woju do przekonania, że nowoczesne budownic-
two, a zwłaszcza budownictwo mieszkaniowe,
jest niemożliwe do zrealizowania w miastach
istniejących i wymaga planowania miast i regio-
nów na tych samych podstawach, które rządzą
planem każdego funkcjonalnego budynku. (Jest
to stanowisko Międzynarodowych Kongresów
Architektury Nowoczesnej).

Z tem wszechstronnem nastawieniem teore-
tycznym podchodzi Ginzburg do zagadnień
praktycznych na placu budowy. Jest również bez
kompromisowy w praktyce jak w teorii i dlatego
realizacje jego mają wartość w skali światowej.
Jeżeli wczesne budowle Ginzburga i jego współ-

pracowników (pracuje on zawsze w kolekty-
wach) nie odpowiadają całkowicie jego zamie-
rzeniom i wykazują pewne usterki spowodowa-
ne zbyt niskim podówczas, w porównaniu z wa-
runkami Europy Zachodniej, stanem przemysłu
budowlanego i słabymi kwalifikacjami robotni-
ków, to są to błędy przejściowe. Wbrew kryty-
kom realizacje te „dobrze się zaaszyły“ spra-
wie nowego budownictwa. Technika budowla-
na w Z. S. R. R. iść musi równoległe z intensywnym
uprzemysłowieniem wszystkich gałęzi życia
gospodarczego, a racjonalnym zastosowaniem
jej zdobyczy jest tylko architektura funkcjonal-
na, nie zaś imitacja stylów, będących wykładni-
kiem innych warunków społecznych i rękodziel-
niczych metod wytwarzania. I choć architek-
tura funkcjonalna nie jest, ani w krajach Euro-
py Zachodniej, ani w Z. S. R. R. kierunkiem ofi-
cjalnym, ma ona w Z. S. R. R., dzięki ekspansji
przemysłowej i możliwościom masowego zastoso-
wania, wielką i bliską przyszłość.

Książka pod tytułem „Żiliszcze“, napisana
w r. 1932, dotyczy jednego tylko odcinka dzia-
łalności Ginzburga — budownictwa mieszkani-
owego. Na tym, dla nas wszystkich najaktualniej-
szym, odcinku przenikają się wszystkie przesłan-
ki nowej architektury. Autor zdaje sobie z tego
sprawę i podchodzi do istoty zagadnienia miesz-
kaniowego niejako dośrodkowo, przeplatając
teorię przykładami doświadczelnymi z praktyki
kolektywów, w których współpracuje, jak to
wskazują tytuły poszczególnych rozdziałów je-
go książki:

1. Kultura mieszkania.
2. Typy przejściowe (praca sekcji normaliza-
cji typów Komitetu Budowlanego R. S. F.
S. R. 1928—29).
3. Dom eksperymentalny typu przechodniego.
4. Przestrzeń, światło, barwa.
5. Konstrukcja, materiał, metody wytwórczości
budowlanej (dom eksperymentalny NKF).
6. Wykonanie typów przechodnich („Budow-
nictwo pogładowe“, domy robotnicze w
Moskwie, Saratowie i Swierdłowsku).
7. Osiedla socjalistyczne (Magnitogorsk, „Zie-
lone Miasto“).
8. Przemysł budowlano-mieszkaniowy.

H. i S. S.

DO NINIEJSZEGO KOMUNIKATU ZAŁĄCZA SIĘ:

- 1) PROGRAM I WARUNKI KONKURSU NR. XLIV.
- 2) ODCZYT INŻ. ARCH. ROMANA PIOTROWSKIEGO — „MIESZKANIA ROBOTNICZE“.

WYDAWCA: INŻ. ARCH. E. PIOTROWSKI.

REDAKTOR: ROMUALD MILLER.